

SELKEÄSTI KAIKILLE SELKOMITTARI

Selkokielen mittari on selkokielen asiantuntijoille ja kielentutkijoille kehitetty apuväline, jolla voidaan mitata ja arvioida tekstien selkokielisyyttä. Sen avulla voidaan vastata kysymykseen, onko jokin teksti selkokieltä vai ei. Selkomittari on kehitetty Selkokeskuksessa. Kotimaisten kielten keskus on tarjonnut kielellistä asiantuntija-apua mittarin kehittämisessä. Testaajina ovat toimineet Selkokeskuksen kouluttamat asiantuntijat.

SELKEÄSTI KAIKILLE SELKOMITTARI

Kuka voi käyttää tätä mittaria?

Mittarin käyttö edellyttää selkokielen asiantuntemusta ja yleistä kielellistä osaamista. Mittaria ei sovellu yleisohjeistukseksi, jonka avulla kuka vain voisi tuottaa selkokielistä tekstiä. Tällaisia ohjeistuksia löytyy Selkokeskuksen verkkosivuilta (selkokeskus.fi) sekä selkokielen teoriakirjoista (ks. esim. Leskelä & Kulkki-Nieminen 2015).

Millaisten tekstien selkokielisyyttä mittarilla voi mitata?

Mittari on suunniteltu mittaamaan tekstin selkokielen perustasoa. Selkokielestä on olemassa myös perustasoa helpompaa ja vaativampaa muotoa, mutta niiden mittaamiseen mittari ei toistaiseksi sovellu.

Mittaria on testattu informoivien selkotekstien arvioinnissa. Kaunokirjallisia tekstejä tai mediatekstejä ei toistaiseksi ole testattu tällä mittarilla. Tekstilajin vaikutus tekstin selkokielisyyteen otetaan huomioon mittarin kriteereissä 30–32, mutta pisteytyksessä on syytä ottaa huomioon, ettei muita tekstilajeja ole testattu. Mittarissa on mahdollista antaa kriteerille arvosana 0, jos kyseinen kriteeri ei ole olennainen arvioitavassa tekstissä.

Miten mittaria jatkossa kehitetään?

Jatkokehittämisessä on kiinnitettävä erityistä huomiota etenkin seuraaviin asioihin:

- Mittarin kehittäminen mittamaan selkokielen perustason lisäksi helppoa ja vaativaa selkokieltä.
- Mittarin kehittäminen eri tekstilajivaatimusten pohjalta.
- Mittarin kehittäminen erilaisille lukijaryhmille suunnattujen selkotekstien arvioimiseen.

MILLOIN TEKSTI ON SELKOKIELTÄ?

Teksti on hyvää selkokieltä: ..... kaikkien osioiden keskiarvo **> 2,5**

**Teksti on melko lähellä selkokieltä,
mutta vaatii vielä hiomista:** ..... kaikkien osioiden keskiarvo **2-2,5**

Teksti ei ole selkokieltä: ..... kaikkien osioiden keskiarvo **< 2**

MITEN MITTARIA KÄYTETÄÄN?

1. Lue arvioitava teksti läpi ja kirjoita sanallinen yleisarvio tekstin selkokieliisyydestä.

2. Tarkista teksti yksityiskohtaisesti merkitsemällä jokaisen osion alla lueteltuihin tekstipiirteisiin

+ jos väittämä pitää paikkansa tekstissä

- jos väittämä ei pidä paikkaansa tekstissä

0 jos väittämä ei ole olennainen tässä tekstissä

3. Arvioi osion selkokieliisyys tekstipiirteille annettujen merkintöjen pohjalta numerolla

3 jos pääosa osion alla luetelluista tekstipiirteistä täyttää selkokriteerit (+)

2 jos noin puolet osion alla luetelluista tekstipiirteistä täyttää selkokriteerit (+/-)

1 jos kaikki tai pääosa osion alla luetelluista tekstipiirteistä ei täytä selkokriteerejä (-)

Esimerkki: Osion alla luetellut tekstipiirteet täyttävät kokonaan tai pääosin selkokriteerit.

YLEISTÄ		3
1.	Teksti noudattaa suomen yleiskielen oikeinkirjoitussuosituksia.	-
2.	Tekstissä ei ole asiavirheitä.	+
3.	Tekstin sisältö vastaa otsikkoa.	+
4.	Tekstin ajateltu lukija on selkokieltä tarvitseva henkilö.	+

Esimerkki: Osion alla luetelluista tekstipiirteistä noin puolet täyttää selkokriteerit.

YLEISTÄ		2
1.	Teksti noudattaa suomen yleiskielen oikeinkirjoitussuosituksia.	+
2.	Tekstissä ei ole asiavirheitä.	-
3.	Tekstin sisältö vastaa otsikkoa.	+
4.	Tekstin ajateltu lukija on selkokieltä tarvitseva henkilö.	-

Esimerkki: Osion alla luetellut tekstipiirteet eivät pääosin täytä selkokriteerejä.

YLEISTÄ		1
1.	Teksti noudattaa suomen yleiskielen oikeinkirjoitussuosituksia.	-
2.	Tekstissä ei ole asiavirheitä.	-
3.	Tekstin sisältö vastaa otsikkoa.	+
4.	Tekstin ajateltu lukija on selkokieltä tarvitseva henkilö.	-

Esimerkki: Osion alla luetellut tekstipiirteet eivät täytä selkokriteerejä ollenkaan.

YLEISTÄ		1
1.	Teksti noudattaa suomen yleiskielen oikeinkirjoitussuosituksia.	-
2.	Tekstissä ei ole asiavirheitä.	-
3.	Tekstin sisältö vastaa otsikkoa.	-
4.	Tekstin ajateltu lukija on selkokieltä tarvitseva henkilö.	-

SELKEÄSTI KAIKILLE SELKOMITTARI

1. TEKSTIN PERUSTIEDOT JA YLEISARVIO s. 6

2. MITTARIN ARVIOINTIKRITEERISTÖ .....s. 7–15

SELKOKIELEN MITTARI

Perustiedot tekstistä:

Tekstilaji:

Julkaisumuoto:

Otsikko:

Aihe:

Pituus:

Lukijakunta:

(jos määritelty tai pääteltävissä)

Julkaisija:

Kirjoittaja:

Arvioija:

Yleisarvio tekstin selkokielisyydestä:

MITTARIN ARVIOINTIKRITEERIT:

TEKSTI KOKONAISUUTENA	ARVIO
<i>Yleiskriteerit</i>	
1. Teksti noudattaa yleiskielen oikeinkirjoitussuosituksia.	
2. Tekstissä ei ole asiavirheitä.	
3. Tekstin sisältö vastaa otsikkoa.	
4. Tekstin ajateltu lukija on selkokieltä tarvitseva henkilö.	
5. Teksti on kokonaisuutena arvioituna yleiskieltä helpompaa.	
<i>Aiheen valinta ja sen käsittely</i>	
6. Tekstin aihe on sellainen, että sitä voi pitää kohderyhmälle mielekkäänä.	
7. Aihetta käsitellään lukijan kannalta mielekkästä näkökulmasta.	
8. Aihetta käsitellään konkreettisella, havainnollisella tavalla, esimerkiksi kiinnittämällä asia aikaan ja paikkaan tai muuten konkretisoimalla.	
9. Jos aihe on abstrakti, siitä on annettu konkreettisia esimerkkejä.	
10. Aihetta käsitellään pääosin konkreettisten toimijoiden, olentojen, esineiden tms. kautta (suomalaiset, opettaja, karhu, puu, järvi, kirja, moottori).	
11. Toimijoina on vain vähän abstrakteja substantiiveja, kuten esimerkiksi käsitteitä tai tekstejä (suunnitelma, asiakaslähtöisyys, avoimuus).	
<i>Informaation määrä</i>	
12. Tekstissä on sopiva määrä informaatiota (ei liikaa).	
13. Tekstistä ei puutu olennaista informaatiota.	
14. Tekstissä on ennakoitu, millaista tietoa ja kuinka paljon lukija tarvitsee aiheesta.	
15. Teksti ei ole liian tiivistä, yhteen lauseeseen ei ole tiivistetty liikaa asiaa.	

MITTARIN ARVIOINTIKRITEERIT:

TEKSTI KOKONAISUUTENA	ARVIO
<i>Tekstin sävy ja vuorovaikutus lukijan kanssa</i>	
16. Tekstin sävy on sen tavoitteiden kannalta sopiva.	
17. Tekstin sävy ilmaisee, että kirjoittaja suhtautuu lukijaan arvostavasti.	
18. Tekstin sävy ei ole liian opettavainen eikä lukijaa aliarvioiva.	
19. Tekstin sävy ottaa huomioon lukijan iän (lapsi, nuori, aikuinen, vanhus).	
<i>Tekstin jäsentely</i>	
20. Teksti etenee johdonmukaisesti.	
21. Teksti on jaettu sopivankokoisiin kokonaisuuksiin (esimerkiksi alaotsikoilla).	
22. Teksti on jaettu pituudeltaan sopivankokoisiin kappaleisiin.	
23. Kappaleet liittyvät toisiinsa luontevalla tavalla, tekstinsisäinen sidosteisuus on hyvä. Lukija pystyy vaivatta havaitsemaan tekstin <ul style="list-style-type: none"> • syy-seuraussuhteet (<i>koska, siksi että, tästä syystä</i> jne.) • ajallisesti peräkkäiset asiat (<i>kun, sen jälkeen, sitten</i> jne.) • ehdollisesti toisistaan riippuvaiset asiat (<i>jos-niin, kuitenkin, toisaalta</i> jne.).	
24. Tekstin rakenne auttaa kiinnittämään huomiota olennaiseen esimerkiksi seuraavilla keinoilla: <ul style="list-style-type: none"> • sisällysluettelo pääotsikkotasolla • lausemuotoiset otsikot • metatekstit ja aloitusvirkkeet • kokonaisuuden kokoavat tieto- tai kysymyslaatikot, nostot • kuvat ja kuvatekstit.	
25. Tekstin pääviestin kannalta olennaisin informaatio on tekstin alussa.	
26. Tekstissä ei ole sisällöllisiä aukkoja (lukija saa joka kohdassa tekstin ymmärtämisen kannalta riittävän informaation).	

MITTARIN ARVIOINTIKRITEERIT:

TEKSTI KOKONAISUUTENA	ARVIO
Tekstin jäsentely	
27. Tekstissä ei ole epäselviä intertekstuaalisia viitteitä (teksti selittää itse itsensä eikä nojaa liikaa lukijan maailmantietoon tai muiden tekstien tuntemukseen).	
28. Tekstissä ei ole luetun ymmärtämistä rasittavia viittauksia toisiin kohtiin tekstiä (<i>ensin mainittu, sivulla 3 todettuun viitaten</i>).	
29. Aikamuotojen käyttö tekstissä on johdonmukaista, eikä eri aikamuotoja ole liikaa; lukijan on helppo hahmottaa tekstin aikatasot.	
Tekstilajikriteerit	
30. Teksti noudattaa edustamansa tekstilajin kriteerejä (informoivat tekstit, kaunokirjalliset tekstit, mediatekstit).	
31. Otsikko auttaa hahmottamaan, mistä tekstilajista on kyse.	
32. Tekstilajipiirteitä on korostettu siten, että lukijan ei tarvitse arvailla tekstilajia.	
SANAT	ARVIO
Yleiskriteerit	
33. Tekstissä käytetään yleistä ja kohderyhmälle tutuksi arvioitua sanastoa.	
34. Suositaan lyhyitä sanoja (yhdyssanan sijasta on mahdollisuuksien mukaan käytetty kahta erillistä sanaa, esimerkiksi <i>muutoksenhakuohje > ohje muutoksenhakuun</i>).	
35. Vältetään vierassanoja (<i>reklamoida > tehdä valitus, foorumi > paikka, näyttämö, areena, show > esitys</i>), jos niille on yleinen kotoperäinen vastine.	
36. Suositaan konkreettisia sanoja; jos tekstissä on näennäisesti konkreettisia sanoja, jotka todellisuudessa tarkoittavat abstrakteja asioita, ne selitetään (<i>tiekartta</i> merkityksessä 'suunnitelma', <i>palveluseteli</i> merkityksessä 'viranomaispäätös').	

MITTARIN ARVIOINTIKRITEERIT:

SANAT	ARVIO
Sanojen selittäminen	
37. Selitetään ymmärrettävällä tavalla sanat, jotka voidaan olettaa kohderyhmälle vieraaksi. Selitys on siinä kohdassa, missä sanat esiintyvät ensimmäistä kertaa.	
38. Tekstissä ei selitetä sanoja, jotka voidaan olettaa lukijalle tutuksi (<i>veri, tuo punainen neste</i>).	
39. Sanat selitetään luontevalla tavalla, joka ei vaikuta osoittevalta.	
40. Tekstissä ei ole liikaa erikoiskielisiä sanoja; erikoiskielisistä käsitteistä on valittu olennaiset ja ne on selitetty hyvin.	
Sanojen toisto ja niihin viittaaminen	
41. Toistoa käytetään siten, että se lisää tekstin ymmärrettävyyttä.	
42. Pitkissä yhdyssanoissa on hyödynnetty osittaistoistoa ensimmäisen jälkeen (<i>maa- ja metsätalousministeriö > ministeriö</i>).	
43. Synonyymien käyttö on johdonmukaista ja luontevaa.	
44. Synonyymejä käytetään maltillisesti (sama asiaan ei viitata liian monella eri tavalla).	
Kuvallinen kieli	
45. Tekstissä käytetään tuttuja ja yleisiä kielikuvia, joita on vaikea korvata muilla sanoilla (<i>tien pää, alentaa, sähkövirta</i>).	
46. Kielikuvia käytetään maltillisesti.	
47. Tekstissä ei käytetä kielikuvia, joiden ymmärtäminen vaatii luovaa päättelyä (<i>tappioputki, ilolintu, aivovuoto</i>).	
Luvut ja lyhenteet	
48. Tekstissä ei ole paljon isoja lukuja.	
49. Luvut, lukumäärät, mittayksiköt ja lukujen väliset suhteet on esitetty havainnollisella ja konkreettisella tavalla, lukuja on likimääräistetty.	
50. Tekstissä ei käytetä lyhenteitä (pois lukien vakiintuneet lyhenteet, jotka tunnustetaan paremmin lyhenteinä kuin aukikirjoitettuina, esimerkiksi <i>Kela</i>).	

MITTARIN ARVIOINTIKRITEERIT:

KIELEN RAKENTEET	ARVIO
<i>Yleiskriteerit</i>	
51. Tekstissä käytetään helposti hahmottuvia ja yleisiä kielen rakenteita (esim. indikatiivia, persoonamuotoista verbiä, preesensia ja imperfektiä).	
52. Tekstissä ei käytetä rakenteita, joissa on useita erilaisia kielellisiä elementtejä kuten taivutuspäätteitä, johtimia, liitteitä (<i>taloihinikaan, ymmärtääkseni, puolustamiesi</i>).	
<i>Sanojen taivutus ja johtaminen</i>	
53. Tekstissä suositetaan nominien perusmuotoja, jos se on lauseyhteydessä mahdollista ja luontevaa (<i>ihmisenä hän on miellyttävä > hän on miellyttävä ihminen</i>).	
54. Tekstissä ei ole harvinaisia sijamuotoja kuten <ul style="list-style-type: none"> • abessiivia (<i>taloitta, huomiotta, tauotta</i>) • komitatiivia (<i>punaisine, kaikkine sukulaisineen, salaisine toiveineen</i>) • instruktiivia (<i>vähin vaivoin, pahoin ajatuksin</i>). 	
55. Tekstin verbit ovat pääosin preesensissä (<i>sanot</i>) ja imperfektissä (<i>sanoit</i>); liittomuotoja (<i>olet sanonut, olit sanonut</i>) vältetään.	
56. Verbin moduksista käytetään enimmäkseen indikatiivia (<i>teen, puhumme</i>) ja imperatiivin 2. persoonaa (<i>tee, puhukaa</i>).	
57. Konditionaalia (<i>tekisin, sanoisitte</i>) on käytetty vain tavallisissa ehtolauseissa (<i>Tekisin, jos voisin</i>).	
58. Tekstissä ei käytetä harvinaisia verbimoduksia, kuten <ul style="list-style-type: none"> • potentiaalia (<i>tehnee, tietänemme</i>) • vanhahtavia 3. persoonan imperatiivimuotoja (<i>tehköön, tietäkööt, ollos, kuullos</i>). 	
59. Tekstissä ei ole tarpeettomia kieltomuotoja (<i>Älä unohda sammuttaa kynttilää</i>) eikä kaksoiskieltolauseita (<i>Älä jätä tekemättä</i>).	
60. Yhteen kuuluvat sanat, kuten verbiliitot ja verbien rektion mukaiset ilmaukset, esitetään peräkkäin tai mahdollisimman lähekkäin (<i>Päätös vaikuttaa myönteisellä tavalla talouteen > Päätös vaikuttaa talouteen myönteisellä tavalla</i>).	
61. Tekstissä ei käytetä vaikeita infinitiivi- ja partisiippirakenteita (<i>Ponnistelematta ei voi menestyä; Kaikkien rakastama laulaja; Maasta lähteneet henkilöt; Olimme lähtemäisillämme</i>).	

MITTARIN ARVIOINTIKRITEERIT:

KIELEN RAKENTEET	ARVIO
<i>Sanojen taivutus ja johtaminen</i>	
62. Pronominiviittaukset eivät jää epämääräisiksi tai liian kauas viittauskohteestaan.	
63. Sanajohdoksissa suositetaan yleisiä johdostyyppisiä, joilla muodostetaan usein esiintyviä sanoja (<i>sairaa-la, siivoo-ja, aurinko-inen, heilu-ttaa</i>).	
<i>Lause- ja virkerakenteet</i>	
64. Tekstissä ei käytetä lauseenvastikkeita (<i>Luin viestisi matkalla ollessani. He nukkuivat valvottuaan koko yö. Kysyimme saadaksemme vastauksen. Katsoin häntä huokaisten</i>).	
65. Tekstissä suositetaan lauseita, jotka rakentuvat persoonamuotoisen verbin varaan (<i>Varasin matkalipun. Asiakkaat tulivat sisään kauppaan</i>).	
66. Tekstissä ei ole ilmauksia, jotka ovat substantiivityylisiä (ns. substantiivitauti) (<i>Suoritetaan projektin toteuttaminen. Projektin toteutuksen suunnittelu aikataulutetaan</i>).	
67. Tekstissä käytetään passiivia vain silloin, kun tekijä ei ole tiedossa tai on yhdentekevä (<i>Talo on rakennettu 1920-luvulla</i>).	
68. Lauseet ovat lyhyitä, ja predikaatti sijaitsee pääosin lauseen alkupuolella.	
69. Yhdessä lauseessa ilmaistaan vain yksi tärkeä asia.	
70. Luetelmat ovat lyhyitä; luotelman johtolause on lausemuotoinen.	
71. Virkkeet ovat pääosin lyhyitä.	
72. Virkerakenteet ovat yksinkertaisia; jos virkkeessä on enemmän kuin yksi sivulause, sen rakenne on laskeva (<i>Soitin sinulle, kun sain tietää, että olit sairas. Hän uskoi, että kaikki menee hyvin, kun hän palaa kotiin</i>).	

MITTARIN ARVIOINTIKRITEERIT:

KIELEN RAKENTEET	ARVIO
Lause- ja virkerakenteet	
73. Suositetaan suoraa sanajärjestystä. Käänteistä sanajärjestystä käytetään vain silloin, jos lauseen tai virkkeen temaattinen rakenne niin vaatii tai teksti muuten muuttuu monotoniseksi.	
74. Lauseessa ja virkkeessä ilmaistaan yleensä tuttu asia ensin ja uusi sen jälkeen.	
75. Tekstissä ei käytetä kiilalauseita (<i>Tämä hämmäntävä tieto, jonka kerroit meille, ei saa levitä ulkopuolisille</i>).	
76. Kahden lauseen virkkeissä päälauseella on pääosin vain yksi sivulause.	
77. Tekstissä ei ole rinnasteisia sivulauseita samassa virkkeessä (<i>Täytä anomus, joka löytyy verkkosivuiltamme ja jolla voit hakea tukea</i>).	
78. Lauseet ja virkkeet on sidottu toisiinsa tavalla, joka tekee kirjoittajan päättelyketjun näkyväksi (<i>Poliisi kirjoittaa sakon, jos kuljettaja ajaa ylinopeutta vs. Poliisi kirjoittaa sakon. Kuljettaja ajaa ylinopeutta</i>).	
79. Virkkeessä on käytetty yleisiä suhteuttavia sanoja, jotka lisäävät sidosteisuutta (esim. kuitenkin, siksi, mutta).	
80. Virkkeissä ei käytetä kaksoiskieltoja (<i>Et saa kurssimerkintää, jos et palauta tehtävää</i>).	
TEKSTIN VISUAALISUUS	ARVIO
Yleiskriteerit	
81. Taitto on ilmava, esimerkiksi <ul style="list-style-type: none"> • sivuilla, yllä ja alla on riittävän leveät marginaalit • palstojen välissä on riittävästi tilaa • tekstin ja kuvien välissä on riittävästi tilaa.	
82. Tekstin hierarkia ja lukemisjärjestys on selvä, esimerkiksi <ul style="list-style-type: none"> • otsikot erottuvat selvästi leipätekstistä • pääotsikko erottuu alaotsikoista • kuvatekstit ovat kuvan lähellä • lukija hahmottaa helposti, miten tekstissä edetään.	

MITTARIN ARVIOINTIKRITEERIT:

TEKSTIN VISUAALISUUS	ARVIO
<i>Yleiskriteerit</i>	
83. Kappalejaot on osoitettu selvästi; niiden välissä on tyhjä riviväli, ei sisennystä.	
84. Visuaalisissa valinnoissa on otettu huomioon julkaisumuodon vaatimukset.	
85. Teksti on rivitetty selkoperiaatteiden mukaan, esimerkiksi <ul style="list-style-type: none"> • lause alkaa mielellään aina rivin alusta • palsta on kapea • rivin lopussa ei ole pilkun tai pisteen jälkeen lyhyitä, seuraavaa lausetta aloittavia sanoja • yhteen liittyvät sanat on rivitetty samalle riville. 	
86. Taitossa on käytetty liehuladontaa eli vasen reuna on tasattu, oikea reuna on liehu.	
87. Rivillä on enintään 60 merkkiä.	
88. Jos teksti on taitettu sivulla kahdelle palstalle, palstat erottuvat toisistaan selvästi ja lukujärjestys hahmottuu helposti.	
<i>Kirjaintyyppi ja -koko</i>	
89. Tekstissä ei käytetä erikoista, epätavallisesti muotoiltua tai muuten vaikealukuista kirjaintyyppiä (esimerkiksi liian kapeaa, laihaa tai paksuudeltaan hyvin vaihtelevaa kirjaintyyppiä).	
90. Tekstissä käytetään vain muutamaa eri kirjaintyyppiä, jotta tekstin yleisilme ei olisi sekava.	
91. Kursiivia tai lihavointia on käytetty vain lyhyissä korostuksissa.	
92. Versaaleja eli suuraakkosia on käytetty vain lyhyissä kokonaisuuksissa ja poikkeustapauksissa; pääosin teksti on gemenaa eli pienaakkosia.	
93. Kirjainkoko on tarpeeksi suuri, esimerkiksi 11–16 pistettä leipätekstissä (lapsille suunnatussa julkaisussa voi olla suurempi).	
94. Tekstin riviväli on riittävän suuri, pari pistettä kirjainkoko suurempi.	

MITTARIN ARVIOINTIKRITEERIT:

TEKSTIN VISUAALISUUS	ARVIO
Kuvat	
<p>95. Teksti erottuu hyvin taustastaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • taustaväri on neutraali ja vaalea, teksti tumma • negatiivitekstejä (vaalea teksti tummalla pohjalla) on käytetty vain vähän • tekstin taustalla ei ole kuvaa. 	
<p>96. Tekstin ja taustan tummuuskontrasti on riittävä.</p>	
<p>97. Kuvitus sopii julkaisumuotoon ja julkaisun tavoitteisiin, esimerkiksi kuvituksessa otetaan huomioon</p> <ul style="list-style-type: none"> • eri-ikäiset lukijat (lapsi- ja aikuislukijoille sopiva kuvitus) • eri julkaisumuotojen erilaiset lukutavat (painettu kirja, esite, video, verkkajulkaisu) • kuvan funktiot (informaation välittäminen, tunnelman luominen). 	
<p>98. Kuvat ovat yhteneviä tekstin pääviestin kanssa ja auttavat ymmärtämään sitä.</p>	
<p>99. Kuvat ovat riittävän suuria.</p>	
<p>100. Kuvat ovat hyvälaatuisia ja selkeitä.</p>	
<p>101. Kuvien sijoittelu taitossa tukee ymmärtämistä.</p>	
<p>102. Kuvat esittävät kohdettaan tyypillisestä kuvakulmasta; erikoisia kuvakulmia tai voimakasta suurentamista on vältetty.</p>	
<p>103. Symbolikuvia on käytetty vähän ja harkitusti siten, että symboliikan kulttuuriset ja yksilölliset tulkintamahdollisuudet on otettu hyvin huomioon.</p>	
<p>104. Kuvat on rajattu siten, että viestin kannalta olennainen erottuu hyvin; turhat ja asiaan kuulumattomat asiat on häivytetty tai rajattu pois.</p>	
<p>105. Kuvan välittämä tunneviesti on yhtenevä tekstin kanssa.</p>	
<p>106. Samassa yhteydessä julkaistut kuvat esittävät kohteensa oikeassa kokosuhteessa toisiinsa nähden, esimerkiksi marja on kuvassa pienempi kuin meloni.</p>	